

BÍRÓ-BALOGH TAMÁS

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Az első szegedi sci-fi és írója

Naszády József (Nagykikinda, 1879 – Szeged, 1943) tanítóképzői ének- és zenetanár volt. 1908 és 1919 között a szegedi tanítóképző intézet neveléstan, német nyelv, ének-zene és kántorképző tanára, Szeged egyházkarnagya. 1920-tól magán zenetanár, Király-König Péter szerzőtársa. Első regényét 1916-ban egy napilap közölte folytatásokban, de ahogy később (1919-ben) írta róla Juhász Gyula: „még eddig, [az] áldatlan viszonyok miatt, nem tudott odáig jutni, hogy könyvben is megjelenhessék az irodalmi fórumon”. 1919 óta a helyzet nem változott, így a regény mind a mai napig kiadatlan. Pedig ez az első, szegedi szerzőtől Szegeden született tudományos-fantasztikus regény. (Korábban ugyanis csak fordítások jelentek meg itt, illetve más szerzők – pl. a magyar-kanizsai születésű Csuka Ferenc – vegyes tematikájú novellásköteteiben elszórva egy-egy „fantasztikus” történet.)

Valójában azonban nem meglepő, hogy a tanítóképző kántor-tanárja fantasztikus regényt írt: édesapja, Naszády József (Kisjenő, 1852 – Nagykikinda, 1904) ügyvéd is írt egyet: az ő főműve egy szintén (anti)utópista regény, az *Anarchia* (alcíme szerint: *Az új megváltó világa, a társadalom múltja, jelene és jövője*), amely Budapesten jelent meg 1903-ban. Ez a regény szintén egyedi a magyar irodalomban, hiszen (id.) Naszády volt az egyetlen szerző, aki az anarchizmus eszméire felépített, pozitív, eutópikus jövőképet ábrázolt művében.

Nemrég azonban sikerült megtalálni (if.) Naszády Józsefnek, a délvidéki születésű, szegedi tanárnak a Juhász Gyula által említett regényét (*Az állat háborúja*), s így annak immár lehetséges az ismertetése és értelmezése. Az előadás erre tesz kísérletet. Végző soron szerzőavatás a cél, az írói debütálás után száznegyven évvel. Ráadásul (if.) Naszády József pár évvel később egy másik regényt is írt, mégpedig az első szegedi horrort, vagy ahogy (erről is) Juhász Gyula írta: „borzalom-irodalmi regényt”.